

ÖSSZEFOGLALÓ

2725/I/2016/TT

Csiba László, az MTA levelező tagja

Kísérletes és klinikai megfigyelések ischemiás stroke-ban és a stroke rizikóbetegségeiben

A stroke (szélütés) az egyik leggyakoribb civilizációs betegség. Világszerte a harmadik halálok, a szerzett rokkantság legfontosabb oka. A bénult beteg nemcsak mások gondozására szorul, hanem gyakran beszédképtelenné is válik. A betegség lényege, hogy az élénk anyagcseréjű agyat ellátó valamelyik ér elzáródik vagy megreped, és az ellátott agyterület funkciója kiesik (bénulás, látótérzavar, vakság, beszédképtelenség). Az előadó a stroke-kal és a stroke rizikóbetegségeivel kapcsolatos állatkísérletes, ultrahangos, klinikai és klinikopatológiai tapasztalatait foglalja össze.

A stroke-ra ható minden új gyógyszer hatását állatkísérletben kell igazolni. Patkányon dolgoztak ki olyan stroke-modellt, mely szabadon mozgó állaton is alkalmazható. A nyaki erek egyikén kisméretű golyócskát juttatnak az agyi erekbe. A módszer a humán agyi embolizációt modellezi. Másik módszerük az ischemia okozta szöveti pH-változás (savasság-lúgosság) térbeli kiterjedésének, valamint a terápiás hatékonyságnak a mérésére alkalmas.

Két és fél évtizeddel ezelőtt indították meg hazánkban a *neuroszonológián* alapuló kutatásokat. Az ultrahang módszerekkel nemcsak az extra- és intracranialis erek elzáródásai diagnosztizálhatók, hanem az agyi erek hemodinamikájának vizsgálata és mikroemboliák detektálása is lehetséges. Klinikopatológiai összehasonlításokkal bizonyították a neuroszonológiai módszerek megbízhatóságát. A stroke rizikóbetegségeinek (magasvérnyomás, diabetes, hyperlipidemia) szubklinikus következményeit nyaki- és transcranialis ultrahanggal, szimultán kardiális hemodinamikai vizsgálatokkal és kognitív tesztekkel tanulmányozták. Megállapították, hogy megváltozik az agyi erek hemodinamikája migrénben, hypertoniában és SLE-ben. A diabeteses kórállapot 10 éves fennállása a betegnél már patológiás agyi hemodinamikai eltéréseket okoz klinikai tünetek nélkül. Azt is bizonyították, hogy a hypertoniások kóros cerebrális hemodinamikája normalizálódik a hatékony terápia hatására.

Az általuk bevezetett ellátási modellnek köszönhetően akut stroke-ban évek óta Debrecenben végzik hazánkban a legtöbb vénás thrombolysist, a kezelési arány Debrecenben 17-23% (az USA átlaga kevesebb, mint 10%). A debreceni stroke-adatbázis több mint 8000 beteg adatait foglalja össze. Klinikája nemcsak a stroke-kutatás, hanem a stroke egyik nemzetközileg ismert postgradualis központjává vált.

Az előadás végén az akut stroke-kezelésének és a szekunder stroke-prevenciónak egy lehetséges jövőbeli modelljét mutatja be.

akadémiai székfoglaló előadás

2016. december 14. (szerda) 14 óra

MTA Székháza, Díszterem (1051 Budapest,
Széchenyi István tér 9., I. em.)

